

Miljøministeriet
Departementet

Kemikalier
Ref. doble
Den 15. februar 2024

KOMITÈNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

Om forslag til begrænsning af undecafluorohexan syre (PFHxA), dets salte og PFHxA-relaterede stoffer i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1907/2006 om registrering, vurdering og godkendelse af samt begrænsninger for kemikalier (REACH) (komitèsag)

KOM-dokument foreligger ikke

Resumé

Kommissionen har fremsat forslag om begrænsning af undecafluorohexan syre (PFHxA), dets salte og PFHxA-relaterede stoffer i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1907/2006 om registrering, vurdering og godkendelse af samt begrænsninger for kemikalier (REACH) (komitèsag). Forslaget forventes sat til afstemning på møde i REACH-komitéen den 28. februar 2024. Forslaget forventes at have en positiv påvirkning af beskyttelsesniveauet i Danmark. Forslaget vurderes ikke at have væsentlige samfundsøkonomiske, erhvervsøkonomiske eller erhvervsadministrative konsekvenser. Regeringen er enig i, at risici ved anvendelse af PFHxA, dets salte og PFHxA-relaterede stoffer ikke er tilstrækkeligt kontrolleret, og at der derfor er behov for at begrænse anvendelsen. Regeringen agter derfor at støtte forslaget, idet der lægges stor vægt på, at de anvendelser, der ikke er omfattet af forslaget, kan omfattes af det kommende generelle forslag om at begrænse alle PFAS med mindre, de er omfattet af specifikke undtagelser, og at reglerne for PFHxA, dets salte og PFHxA-relaterede stoffer udformes, så de vil kunne ophæves, når den generelle PFAS-begrænsning finder anvendelse. Der lægges desuden stor vægt på, at begrænsningen af PFHxA, dets salte og PFHxA-relaterede stoffer får så bredt et anvendelsesområde som muligt, om nødvendigt med tidsbegrænsede undtagelser. Der lægges vægt på, at undtagelsen for brandslukningsskum til slukning af brande på industriområder af det kommunale redningsberedskab skal være tidsbegrænset, samt at reglerne for brandslukningsskum skal gælde for brandslukningsskumkoncentrat.

Baggrund

Kommissionen har fremlagt forslag om begrænsning af undecafluorohexan syre (PFHxA), dets salte og PFHxA-relaterede stoffer i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1907/2006 om registrering, vurdering og godkendelse af samt begrænsninger for kemikalier (REACH). Stofferne anvendes bredt i forbrugerprodukter og til industrielle anvendelser.

Begrænsningsforslaget er fremsat på baggrund af et forslag udarbejdet af Tyskland i henhold til artikel 69, stk. 4, hvorefter der træffes endelig afgørelse om begrænsning af stoffet i henhold til artikel 133, stk. 4 i REACH-forordningen og efter forskriftsprocedure med kontrol i artikel 5a i Rådets afgørelse 1999/468/EF, jf. artikel 12 i forordningen nr. 182/2011.

Hvis der er kvalificeret flertal for forslaget, forelægger Kommissionen forslaget for Rådet og Europa-Parlamentet med henblik på legalitetskontrol, der udtaler sig med henholdsvis kvalificeret og absolut flertal inden for 3 måneder. Kommissionen vedtager forslaget, såfremt Rådet og Europa-Parlamentet tilslutter sig forslaget eller ikke har udtalt sig inden for tidsfristen. Opnås der ikke kvalificeret flertal i Den Stående Komité, forelægger Kommissionen sagen for Rådet, der udtaler sig med kvalificeret flertal inden for 2 måneder. Kommissionen underretter samtidig Europa-Parlamentet. Hvis Rådet vedtager forslaget eller ikke udtaler sig indenfor fristen, skal forslaget sendes til Europa-Parlamentet til legalitetskontrol. Kommissionen vedtager forslaget, hvis Europa-Parlamentet ikke indenfor en frist på 4 måneder har gjort indsigelse mod forslaget.

Forslaget forventes sat til mulig afstemning på møde i REACH-komitéen den 28. februar 2024.

Formål og indhold

PFHxA, dets salte og PFHxA-relaterede stoffer er en del af gruppen af per- og polyfluorerede stoffer (PFAS).

PFHxA udgør en bekymring, fordi det kun i ringe grad nedbrydes i miljøet. Hertil kommer, at stoffet er mobilt, hvilket betyder, at det kan komme ind i vandkredsløbet, såsom drikkevand, og spredes over store afstande. Mennesker vil med tiden kunne udsættes for stoffet gennem fødevarer og drikkevand. PFHxA har desuden vist effekter på hormonsystemet. PFHxA's salte og relaterede stoffer kan nedbrydes til PFHxA og udgør derfor samme bekymring som PFHxA.

Med forslaget ønsker Kommissionen at begrænse PFHxA, dets salte og PFHxA-relaterede stoffer (herefter kun PFHxA) i anvendelser, der er vidt udbredte, og hvor der ikke er risikohåndteringsforanstaltninger, der forhindrer udledning til miljøet. Det drejer sig om nedenstående anvendelser (med mindre andet er angivet, er overgangsperioden 24 måneder):

- Tekstiler, læder, pels og skind til beklædning og tilhørende tilbehør
- Sko
- Pap og papir til fødevarekontaktmaterialer
- Blandinger til forbrugere såsom imprægneringsmidler, skivoks og rengøringsmidler
- Kosmetik
- Tekstiler, læder, pels og skind til andre anvendelser end beklædning og tilhørende tilbehør til forbrugere (overgangsperiode på 36 måneder)
- Brandslukningsskum til træning og testning, samt til brug af det kommunale redningsberedskab (overgangsperiode på 18 måneder). Brandslukningsskum til slukning af brande på industriområder af det kommunale redningsberedskab undtages helt.
- Brandslukningsskum til fly og lufthavne (overgangsperiode på 5 år).

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet har ikke udtalt sig om forslaget. Europa-Parlamentet vil forud for den endelige vedtagelse få forelagt sagen som et led i forskriftsprocedure med kontrol med henblik på legalitetskontrol i forhold til, om Kommissionen har overskredet sine beføjelser i forbindelse med forslaget, om udkastet ikke er foreneligt med basisretsaktens formål eller indhold, eller om det ikke overholder nærhedsprincippet eller proportionalitetsprincippet.

Nærhedsprincippet

Da der er tale om en gennemførselsforanstaltning til en allerede vedtaget retsakt, hvor formålet vedrører realiseringen af det indre marked, finder regeringen, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

Gældende dansk ret

To anvendelsesområder for PFHxA er allerede forbudt i Danmark. I en dansk bekendtgørelse om fødevarekontaktmaterialer¹ forbydes brugen af PFAS i fødevarekontaktmaterialer af pap og papir, med mindre der er en funktionel barriere, hvorved migration af stofferne til fødevarer undgås. I en anden dansk bekendtgørelse² forbydes import, salg og anvendelse af PFAS-holdigt brandslukningsskumkoncentrat på brandøvelsespladser.

Konsekvenser

En vedtagelse af forslaget har ingen lovgivningsmæssige konsekvenser. De danske regler kan opretholdes og vil gælde samtidigt med REACH-reglerne.

Forslaget har ingen væsentlige statsfinansielle eller administrative konsekvenser for det offentlige eller konsekvenser for EU's budget. Det vurderes, at forslaget vil medføre mindre økonomiske eller administrative omkostninger for det offentlige i form af kontrol og håndhævelse af reglerne i størrelsesordenen kr. 250.000 pr. år, idet reglerne ikke forventes at blive kontrolleret hvert år. Det bemærkes, at afledte nationale udgifter som følge af EU-retsakter afholdes inden for de berørte ministeriers eksisterende bevillingsramme, jf. budgetvejledningens bestemmelser herom.

Samlet set skønnes det, at forslaget ikke vil medføre væsentlige samfunds- eller erhvervsøkonomiske konsekvenser. Skønnet er behæftet med usikkerhed. Det Europæiske Kemikalieagentur (ECHAs) videnskabelige komitéer har gennemgået informationer med betydning for de estimerede omkostninger. Regeringen har forholdt sig til komitéernes udtalelse i skønnet af de samfunds- eller erhvervsøkonomiske konsekvenser, der hvor regeringen ikke er enig i komiteerne.

- For tekstiler har ECHAs videnskabelige komitéer vurderet, at alternativerne koster mellem 50% mindre og 30% mere.
- For pap og papir i fødevarekontaktmaterialer vurderer regeringen, at der ikke vil være væsentlige omkostninger for danske virksomheder, da der allerede findes nationale regler, der forbyder brugen af PFAS inkl. PFHxA i pap og papir til fødevarekontaktmaterialer. ECHAs videnskabelige komitéer har anslået, at omkostningerne i EU ifm. substitution af PFHxA til andre kemiske stoffer i pap og papir til fødevarekontaktmaterialer vil ligge omkring 1,45 mia. euro. Dette estimat vurderes af den danske regering til at være overestimeret. I forbindelse med de danske regler for PFAS i pap og papir til fødevarekontaktmaterialer har der ikke været rapporteret omkostninger i den størrelsesorden. Desuden estimerede Institut for Fødevarer- og Ressourceøkonomi ved Københavns Universitet, at de danske regler om PFAS i pap og papir til fødevarekontaktmaterialer ville medføre meromkostninger på 3-4 mio. kr. de første 1-2 år, faldende til 1-2 mio. kr. herefter.
- Blandinger til forbrugere uden PFHxA er tilgængelige for alle anvendelser.
- Kosmetiske produkter uden PFHxA er tilgængelige for alle anvendelser.

¹Bekendtgørelse nr. 681 af 25/05/2020 om fødevarekontaktmaterialer og om straffebestemmelser for overtrædelse af relaterede EU-retsakter

²Bekendtgørelse nr. 1360 af 27/11/2023 om forbud mod import, salg og anvendelse af PFAS-holdigt brandslukningsskumkoncentrat på brandøvelsespladser

- For brandslukningsskumkoncentrat vurderer ECHAs videnskabelige komitéer, at priserne for koncentratet med PFHxA og alternativt koncentrat uden PFHxA er sammenlignelige. ECHAs videnskabelige komitéer har pointeret, at brandslukningsskum med PFHxA kan forurene brandslukningsudstyret, således at brandslukningsskum uden PFHxA bliver forurennet med PFHxA og dermed ulovligt at anvende. ECHAs videnskabelige komitéer har derfor anbefalet en overgangsperiode på 18 måneder således, at det vil være muligt for øvelsespladser og for det offentlige brandvæsen at udvaske evt. forureninger af PFHxA, så omkostninger til vask eller evt. nyt brandslukningsudstyr undgås. Kommissionen har indarbejdet komitéernes anbefaling i forslaget.

Forslaget skønnes at have positiv virkning for beskyttelsesniveauet i Danmark og EU, idet forbruget vurderes at blive reduceret med op til 50%.

Høring

Forslaget har været høring i EU-Miljøspecialudvalget, og der er ikke indkommet høringssvar.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Begrænsningsforslaget har været til diskussion i REACH-komiteén den 22. juni 2023 og den 25. oktober 2023, hvor flere lande udtrykte støtte til Kommissionens begrænsningsforslag. På denne baggrund forventes det, at der vil være et kvalificeret flertal af medlemslande, som vil støtte forslaget.

Regeringens generelle holdning

Regeringen støtter, at stoffer, som udgør en risiko for miljøet og menneskers sundhed via miljøet, skal begrænses, når der kan identificeres en uacceptabel risiko.

Regeringen støtter at få en så bred begrænsning af PFHxA som muligt, om nødvendigt med tidsbegrænsede undtagelser, fordi det fremmer virksomhedernes arbejde med substitution og øger beskyttelsesniveauet for mennesker og miljø. Det er regeringens opfattelse, at en bred begrænsning af PFHxA vil flugte med både eksisterende begrænsninger af andre grupper af PFAS og ambitionerne i Kommissionens Kemikaliestrategi med bæredygtighed for øje³, hvor Kommission ønsker at begrænse alle PFAS, med mindre de er essentielle for samfundet.

Fastsættelsen af udgifterne for de anvendelser, som Kommissionen ikke har omfattet af forslaget, har været meget usikre. Kommissionen har derfor henvist til, at disse anvendelser bliver omfattet af den kommende generelle PFAS-begrænsning, som Danmark har været med til at udarbejde, og i den kommende begrænsning for PFAS i brandslukningsskum. Regeringen lægger derfor stor vægt på, at alle anvendelser af PFHxA kan omfattes af den kommende generelle PFAS-begrænsning med mindre, de er omfattet af en specifik undtagelse, og at begrænsningen af PFHxA skal udformes således, at den kan ophæves, når den generelle PFAS-begrænsning (inkl. evt. tidsbegrænsede undtagelser) finder anvendelse, med mindre forslaget omformuleres til en bred begrænsning af PFHxA.

I forhold til brandslukningsskum mener regeringen, at begrænsningen skal specificeres, så begrænsningen af markedsføring gælder for brandslukningsskumkoncentrat. Det vil gøre det klart, hvor der skal føres kontrol. Regeringen mener endvidere, at undtagelsen for brandslukningsskum til

³Bruxelles, den 14.10.2020, COM(2020) 667 final, MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET, DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG REGIONSUDVALGET, En kemikaliestrategi med bæredygtighed for øje, På vej mod et giftfrit miljø

slukning af brande på industriområder af det kommunale redningsberedskab skal være tidsbegrænset, ligesom der er lagt op til i forslaget til den kommende EU PFAS-begrænsning for brandslukningsskum.

Regeringen agter på den baggrund at støtte forslaget.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.